

MEMORANDUM OM ÆGTE SELVSTYRE FOR DET TIBETANSKE FOLK

I INDLEDNING

Siden genoptagelsen af direkte kontakt med Folkerepublikken Kinas (PRC) centralregering I 2002 har der været afholdt omfattende diskussioner mellem udsendinge fra Hans Hellighed den 14. Dalai Lama og repræsentanter fra centralregeringen. I disse samtaler har vi klart og tydeligt fremlagt tibetanernes forhåbninger. Essensen i Middelvejens tilgang til dette er at sikre ægte selvstyre for det tibetanske folk indenfor rammerne af PRC's forfatning. Dette giver fælles fordele og er baseret på langsigtede interesser for både det tibetanske og det kinesiske folk. Vi forbliver fast besluttede på ikke at søge adskillelse eller uafhængighed. Vi søger en løsning på det tibetanske problem gennem ægte selvstyre, som er kompatibel med principperne om autonomi i Folkerepublikken Kinas forfatning. Beskyttelsen og udviklingen af den enestående tibetanske identitet i alle dets aspekter tjener til bedste for menneskeheden i almindelighed og det tibetanske og det kinesiske folk i særdeleshed.

Under den syvende runde af disse samtaler i Beijing den 1. og 2. juli 2008 opfordrede viceformanden for det Kinesiske Folks Rådgivende Konference og ministeren for den Centrale Forenede Fronts Arbejdsministerium, hr. Du Qinglin, til at komme med forslag fra Hans Hellighed Dalai Lama angående stabiliteten og udviklingen af Tibet. Den udøvende viceminister for den Centrale Forenede Fronts Arbejdsministerium, hr. Zhu Weiqun, sagde yderligere, at de kunne tænke sig at høre vore synspunkter angående graden eller formen for det selvstyre vi søger, såvel som om alle aspekter af regionalt selvstyre indenfor rammerne af PRC's forfatning.

Derfor fremlægger dette memorandum vores standpunkt med hensyn til ægte selvstyre, og hvordan den tibetanske nationalitets specifikke behov for autonomi og selvstyre kan blive imødekommet gennem anvendelsen af principperne for autonomi indeholdt i den Kinesiske Folkerepubliks forfatning, sådan som vi forstår dem. På dette grundlag er Hans Hellighed Dalai Lama sikker på, at det tibetanske folks grundlæggende behov kan imødekommes gennem ægte selvstyre indenfor PRC.

PRC er en multi-national stat, og som i mange andre dele af verden søger den at løse nationalitetsspørgsmålet gennem autonomi og selvstyre for minoritetsnationaliteterne. PRC's forfatning indeholder grundlæggende principper for autonomi og selvstyre, hvis mål er forenelige med tibetanernes behov og forhåbninger. Formålet med regionalt nationalt selvstyre er at imødegå både undertrykkelsen og adskillelsen af nationaliteterne ved at afvise både Han-chauvinisme og lokal nationalisme. Den har til hensigt at sikre beskyttelsen af minoritetsnationaliteternes kultur og identitet ved at sætte dem i stand til at blive herrer over deres egne affærer.

I meget betydelig grad kan de tibetanske behov opfyldes indenfor forfatningens principper om autonomi, sådan som vi forstår dem. På adskillige punkter giver forfatningen betydelig myndighed til statsorganer mht. beslutningstagningen og mht. udøvelsen af selvstyresystemet. Denne myndighed kan udøves med henblik på at muliggøre ægte selvstyre for tibetanerne på måder, der ville tage højde for tibetanernes enestående situation. Ved implementeringen af disse principper kan der blive behov for at revidere eller tilpasse lovgivning, der er relevant for selvstyret, for at tilpasse den til den tibetanske nationalitets karakteristika og behov. Forudsat at der er god vilje på begge sider, kan udestående problemer løses indenfor de forfatningsmæssige principper om autonomi. På denne måde vil national enhed og stabilitet og harmoniske forhold mellem tibetanere og andre nationaliteter blive etableret.

II RESPEKT FOR DEN TIBETANSKE NATIONALITETS INTEGRITET

Tibetanerne tilhører én nationalitetsminoritet uanset den øjeblikkelige administrative opdeling. Den tibetanske nationalitets integritet må respekteres. Dette er ånden, hensigten og princippet, der ligger i det forfatningsmæssige begreb om nationalt regionalt selvstyre såvel som i princippet om nationaliteternes ligestilling.

Der er ikke nogen uenighed om det faktum, at tibetanerne deler samme sprog, kultur, åndelig tradition, kerneværdier og skikke, at de tilhører samme etniske gruppe, eller at de har en stærk følelse af fælles identitet. Tibetanerne deler en fælles historie, og trods perioder med politiske eller administrative opdelinger er tibetanerne forblevet forenede gennem deres religion, kultur, uddannelse, sprog, måde at leve på og deres enestående høj-plateau miljø.

Den tibetanske nationalitet lever i ét sammenhængende område på det tibetanske plateau, som de har beboet i årtusinder, og hvor de derfor er hjemmehørende. Med hensyn til de forfatningsmæssige principper for nationalt regionalt selvstyre lever tibetanerne faktisk som en enkelt nationalitet ud over hele det tibetanske højland.

Af ovenstående grunde har PRC anerkendt den tibetanske nationalitet som en af de 55 minoritetsnationaliteter.

III TIBETANSKE FORHÅBNINGER

Tibetanerne har en rig og distinkt historie, kultur og åndelig tradition, hvilke alle udgør værdifulde dele af menneskehedens arvegods. Ikke alene ønsker tibetanerne at bevare deres arv, som de sætter stor pris på, men i lige høj grad ønsker de faktisk yderligere at udvikle deres kultur og åndelige liv på måder, der er særligt egnede for menneskehedens behov og betingelser i det 21. århundrede.

Som en del af den multinationale stat, PRC, kan tibetanerne drage stor fordel af den hurtige økonomiske og videnskabelige udvikling, som landet oplever for tiden. Mens vi ønsker aktivt at deltage og bidrage til denne udvikling, ønsker vi samtidig, at dette kan ske uden, at folk mister deres tibetanske identitet, kultur og kerneværdier og uden at udsætte det specielle og følsomme miljø på det tibetanske plateau for fare.

Det enestående ved den tibetanske situation er vedvarende blevet anerkendt indenfor PRC og er afspejlet i betingelserne i '17-punktsaftalen' og i udtalelser fra rækken af ledere i PRC siden da, og det bør forblive grundlaget for at fastlægge rækkevidden og strukturen af det særlige selvstyre, som skal udøves af den tibetanske nationalitet indenfor PRC. Forfatningen afspejler et grundlæggende princip om fleksibilitet for at imødegå specielle situationer, inklusive de specielle karakteristika og behov hos minoritetsnationaliteter.

Hans Hellighed Dalai Lamas engagement i at søge en løsning for det tibetanske folk indenfor PRC er klart og utvetydigt. Dette standpunkt er i fuld samklang og enighed med den førende leder Deng Xiaoping's udtalelse, i hvilken han understregede, at bortset fra uafhængighed kunne alle andre problemer løses gennem dialog. Idet vi derfor er indstillede på fuldt ud at respektere PRC's territoriale integritet, forventer vi samtidig, at centralregeringen anerkender og fuldt ud respekterer den tibetanske nationalitets integritet og dens ret til at udøve ægte selvstyre indenfor PRC. Vi tror, at dette er grundlaget for at løse forskellene mellem os og promovere enhed, stabilitet og harmoni mellem nationaliteterne.

For at tibetanerne kan opleve fremgang som en særskilt nationalitet indenfor PRC, må de at fortsætte med at udvikle sig både økonomisk, socialt og politisk på måder, der svarer til udviklingen i PRC og verden som helhed, samtidig med at de respekterer og nærer de

tibetanske karakteristika i en sådan udvikling. For at dette kan ske, er det bydende nødvendigt, at tibetanernes ret til at regere sig selv bliver anerkendt og implementeret i hele det område, hvor de bor i tætte samfund i PRC, i overensstemmelse med den tibetanske nationalitets egne behov, prioriteter og karakteristika.

Det tibetanske folks kultur og identitet kan kun blive bevaret af tibetanerne selv og ikke af andre. Derfor bør tibetanerne blive i stand til at udøve selvhjælp, selvudvikling og selvstyre, og man er nødt til at finde en optimal balance mellem dette og den nødvendige og velkomne ledelse og assistance for Tibet fra centralregeringen og fra andre provinser og regioner i PRC.

IV TIBETANERNES GRUNDLÆGGENDE BEHOV **Grundelementer i selvstyret**

1) Sprog

Sproget er det vigtigste kendetegn på det tibetanske folks identitet. Tibetansk er det vigtigste middel til kommunikation, sproget i hvilket deres litteratur, deres åndelige tekster og historiske såvel som videnskabelige værker bliver skrevet. Det tibetanske sprog er ikke alene på samme høje niveau som sanskrit rent grammatisk; det er også det eneste som der kan oversættes til fra sanskrit uden den mindste fejl. Derfor har tibetansk ikke alene den rigeste og bedst oversatte litteratur, men mange lærde mener endog, at det også har det største antal litterære værker. PRC's forfatning garanterer i artikel 4 alle nationaliteters frihed til at "bruge og udvikle deres eget talte og skrevne sprog ...".

For at tibetanerne skal kunne bruge og udvikle deres eget sprog, må tibetansk respekteres som det vigtigste talte og skrevne sprog. På samme måde må hovedsproget i de tibetanske selvstyreområder være tibetansk.

Dette princip er almindeligt anerkendt i forfatningens artikel 121, som siger, at "selvstyreorganerne i de nationale selvstyreområder anvender områdets talte sprog og skriftsprog eller det sprog, der bruges lokalt. Artikel 10 i Loven om Regional National Autonomi (LRNA) siger, at disse organer "skal garantere nationaliteternes frihed i disse områder til at bruge og udvikle deres eget talte og skrevne sprog..."

I overensstemmelse med princippet om anerkendelse af tibetansk som hovedsproget i tibetanske områder, tillader LRNA's artikel 36 desuden, at myndighederne i selvstyregeringen træffer beslutninger vedrørende "det sprog, der anvendes i instruktions- og optagelsesprocedurer" med hensyn til uddannelse. Dette antyder anerkendelse af det princip, at det vigtigste medium for uddannelse bør være tibetansk.

2) Kultur

Begrebet om nationalt regionalt selvstyre har primært til formål at bevare nationale mindretals kultur. Følgelig indeholder PRC's forfatning henvisninger til kulturel bevarelse i LRNA's artikler 22, 47 og 119 samt også i artikel 38. For tibetanere er tibetansk kultur tæt forbundet med vores religion, tradition, sprog og identitet, som alle står overfor trusler på forskellige planer. Eftersom tibetanerne lever indenfor PRC's multinationale stat, behøver denne distinkte tibetanske kulturelle arv beskyttelse gennem passende forfatningsmæssige tiltag.

3) Religion

Religion er fundamental for tibetanere, og buddhismen er tæt forbundet med deres identitet. Vi anerkender vigtigheden af adskillelse mellem kirke og stat, men dette bør ikke påvirke de troendes frihed og praksis. Det er umuligt for tibetanere at forestille sig personlig eller samfundsmæssig frihed uden trosfrihed, samvittighedsfrihed eller religionsfrihed. Forfatningen anerkender vigtigheden af religion og beskytter retten til at udøve den. Artikel

36 garanterer alle borgere retten til religiøs trosfrihed. Ingen kan tvinge en anden til at tro eller ikke tro på nogen religion. Diskrimination på grundlag af religion er forbudt.

En tolkning af det forfatningsmæssige princip i lyset af internationale standarder ville også dække friheden til måden troen eller tilbedelsen udøves på. Friheden omfatter klostres ret til at være organiseret og drevet i overensstemmelse med buddhistiske klostermæssige traditioner, at beskæftige sig med belæringer og studier, og at optage et hvilket som helst antal munke og nonner eller aldersgruppe i overensstemmelse med disse regler. Den normale praksis med afholdelse af offentlige belæringer og kraftoverførsler til store mængder ad gangen er omfattet af denne frihed, og staten bør ikke blande sig i religiøse praksiser og traditioner, såsom forholdet mellem en lærer og hans elev, ledelsen af klosterinstitutioner eller anerkendelsen af reinkarnationer.

4) Uddannelse

Tibetanernes ønske om at udvikle og administrere deres eget undervisningssystem i samarbejde med centralregeringens undervisningsministerium understøttes af de principper i forfatningen, der har med uddannelse at gøre. Det gælder også ønsket om at engagere sig i og udvikle videnskab og teknologi. Vi bemærker den stigende anerkendelse i den internationale videnskabelige udvikling af de bidrag, som buddhistisk psykologi, metafysik, kosmologi og forståelsen af sindet giver til moderne videnskab.

Ihvorvel staten ifølge artikel 19 i forfatningen overtager ansvaret for uddannelsen af dens borgere, anerkender artikel 119 det princip, at "Selvstyremyndighederne for de nationale autonome områder administrerer uafhængigt uddannelsesmæssige ... affærer i deres respektive områder..." Dette princip afspejles også i LRNA's artikel 36.

Eftersom graden af selvstyre i beslutningsprocessen er uklar, er det punkt, der trænger til at blive understreget, det, at tibetanerne har behov for at udøve ægte selvstyre med hensyn til uddannelsen af deres egen nationalitet, og dette understøttes af forfatningens principper om selvstyre.

Hvad angår forhåbningen om at engagere sig i og bidrage til udviklingen af videnskabelig viden og teknologi, anerkender forfatningen (artikel 119) og LRNA (artikel 39) klart autonome områders ret til at udvikle videnskabelig kundskab og teknologi.

5) Miljøbeskyttelse

Tibet er den primære kilde til Asiens store floder. Det har også verdens højeste bjerge såvel som verdens mest udbredte og højeste bjergplateau, som er rigt på mineralske ressourcer, gamle skove og mange dybe dale uberørt af menneskelig forstyrrelse.

Bevarelsen af dette miljø blev forstærket gennem det tibetanske folks traditionelle respekt for liv, som forbyder at gøre skade på alle levende væsener, hvad enten det drejer sig om mennesker eller dyr. Tibet var tidligere et uspolet vildmarksreservat med et enestående naturligt miljø.

I dag lider Tibets traditionelle miljø ubodelig skade. Effekterne af dette er især iøjnefaldende i græsningslandet, landbrugsarealerne, skovene, vandressourcerne og dyrelivet.

I lyset af dette burde tibetanerne, ifølge artiklerne 45 og 66 af LRNA, gives rettighederne over miljøet og tilladelse til at følge deres traditionelle bevarelsespraksiser.

6) Udnyttelsen af naturressourcer

Med hensyn til beskyttelsen og styringen af det naturlige miljø og udnyttelsen af naturressourcerne anerkender forfatningen en begrænset rolle for selvstyreorganerne i de autonome områder (se LRNA's artikler 27, 28, 45, 66 og artikel 118 i forfatningen, som

fastslår, at staten "skal udvise behørig hensyntagen til interesserne [i de nationale autonome områder]". LRNA anerkender vigtigheden af, at de autonome områder beskytter og udvikler skove og græsningsarealer (artikel 27) og af at "prioritere den rationelle udnyttelse af de naturressourcer, som de lokale myndigheder har ret til at udvikle", men kun indenfor rammerne af statsplanlægningen og lovmæssige bestemmelser. Reelt er statens centrale rolle afspejlet i forfatningen (artikel 9).

Princippet om selvstyre udtrykt i forfatningen kan ikke, som vi ser det, virkelig føre til, at tibetanerne bliver herrer over deres egen skæbne, hvis de ikke er tilstrækkeligt involveret i beslutningstagningen mht. udnyttelsen af naturressourcer såsom mineralressourcer, vand, skove, bjerge, græsland, osv.

Ejerskabet over land er grundlaget, på hvilket en økonomisk udvikling af naturressourcer, skatter og afgifter er baseret. Derfor er det essentielt, at kun det autonome områdes nationalitet har den juridiske myndighed til at overdrage eller udleje land, bortset fra land ejet af staten. På samme måde må den autonome region have uafhængig myndighed til at formulere og implementere udviklingsplaner sideløbende med statsplanerne.

7) Økonomisk udvikling og handel

Økonomisk udvikling i Tibet er velkommen og meget nødvendig. Det tibetanske folk vedbliver med at være en af de økonomisk set mest tilbagestående regioner indenfor PRC.

Forfatningen anerkender princippet om, at selvstyremyndigheder har en vigtig rolle at spille i den økonomiske udvikling af deres område i lyset af lokale karakteristika og behov (artikel 118 i forfatningen og også afspejlet i LRNA artikel 25).

Forfatningen anerkender også princippet om selvstyre i administrationen og styringen af finanserne (artikel 117 og LRNA artikel 32). Samtidig anerkender forfatningen også vigtigheden af at give statsstøtte og assistance til de autonome områder for at accelerere udviklingen (artikel 122, LRNA artikel 22).

Ligeledes anerkender artikel 31 i LRNA de autonome områders, især de, der, som Tibet, støder op til fremmede lande, kompetence til at drive grænsehandel såvel som handel med fremmede lande. Anerkendelsen af disse principper er vigtig for den tibetanske nationalitet i betragtning af regionens nærhed til fremmede lande med hvilke folket har kulturelle, religiøse, etniske og økonomiske forbindelser.

Assistance givet af centralregeringen og provinserne har midlertidige fordele, men i det lange løb vil den medføre større skade, hvis ikke det tibetanske folk er selvforsynende og bliver afhængigt af andre. Derfor er det et vigtigt mål for selvstyret at gøre det tibetanske folk økonomisk selvberørende.

8) Offentlig sundhed

Forfatningen forkynder, at det er statens ansvar at sørge for sundhed og lægelig hjælp (artikel 21). Artikel 119 anerkender, at dette er et ansvarsområde for de autonome områder. LRNA (artikel 40) anerkender også selvstyremyndighedernes ret til i de autonome områder at "uafhængigt at træffe afgørelser om planer for udvikling af lokal læge- og sundhedstjenester og for fremme af både den moderne og nationaliteternes traditionelle lægekunst."

Det eksisterende sundhedssystem magter ikke i tilstrækkelig grad at dække behovet hos Tibets landbefolkning. Ifølge principperne i de ovenfor nævnte love har de regionale selvstyreorganer behov for at have kompetencerne og ressourcerne til at dække behovet for sundhedstjeneste hos hele den tibetanske befolkning. De har også brug for kompetencer til at fremme det traditionelle tibetanske medicinsk-astrologiske system i overensstemmelse med den traditionelle praksis.

9) Offentlig sikkerhed

I spørgsmål om offentlig sikkerhed er det vigtigt, at hovedparten af sikkerhedspersonalet består af medlemmer af den lokale nationalitet, som forstår og respekterer lokale skikke og traditioner.

Fejlen i de tibetanske områder er fraværet af beslutningstagende myndighed i hænderne på lokale tibetanske embedsmænd.

Et vigtigt aspekt af autonomi og selvstyre er ansvaret for den indre offentlige ro og orden og sikkerhed i de autonome områder. Forfatningen (artikel 120) og LRNA (artikel 24) anerkender vigtigheden af et lokalt engagement og bemyndiger selvstyreområderne til at organisere deres sikkerhed indenfor "statens militære system og praktiske behov og med godkendelse fra statsrådet".

10) Regulering af befolkningens migration

Det fundamentale formål med nationalt regionalt autonomi og selvstyre er bevarelsen af det nationale mindretals identitet, kultur, sprog og så videre samt at sikre, at de er herrer over deres egne affærer. Når det anvendes på et specifikt område, i hvilket nationalitetsminoriteten bor i et eller flere koncentrerede samfund, bliver selve princippet og formålet med regionalt selvstyre tilsidesat, såfremt migration og bosættelse af majoritetsnationaliteten Han eller andre nationaliteter bliver opmuntret og tilladt. Store demografiske forandringer, som opstår som følge af en sådan migration, vil have den effekt at assimilere snarere end at integrere den tibetanske nationalitet ind i Han-nationaliteten og vil gradvis udslette den tibetanske nationalitets specielle kultur og identitet. Desuden vil tilstrømningen af et stort antal Han og andre nationaliteter til tibetanske områder fundamentalt ændre betingelserne for udøvelsen af regionalt selvstyre, da det, at nationalitetsminoriteten "bor i kompakte samfund" i et særligt område, ændres og undermineres af folkeflytninger og overførsler. Hvis sådanne folkevandringer og bosættelser fortsætter ukontrolleret, vil tibetanerne ikke længere bo i et kompakt samfund og vil følgelig ikke længere være berettigede, ifølge forfatningen, til nationalt regionalt selvstyre. Dette vil reelt være en overtrædelse af selve principperne i forfatningens tilgang til spørgsmålet om nationaliteterne.

Der er præcedens i PRC for at begrænse borgernes bevægelse eller bosættelse. Der er kun en meget begrænset anerkendelse af de autonome områders ret til at udarbejde tiltag, der kan kontrollere "den midlertidige befolkning" i disse områder. For os vil det være af vital betydning, at de autonome selvstyreorganer får myndighed til at regulere ophold, bosættelse og ansættelse eller økonomiske aktiviteter for personer, der ønsker at flytte til tibetanske områder fra andre dele af PRC for at sikre respekt for og virkeliggørelse af målet for principperne for selvstyre.

Det er ikke vores hensigt at udstøde de ikke-tibetanere, som har bosat sig permanent i Tibet og har boet der og er vokset op der i længere tid. Vores bekymring gælder de tilskyndede massive flytninger af hovedsageligt Han, men også andre nationaliteter, ind i mange områder af Tibet, som skaber uro i de eksisterende samfund, og som marginaliserer den tibetanske befolkning og truer det skrøbelige miljø.

11) Kulturelle, uddannelsesmæssige og religiøse udvekslinger med andre lande

Udover vigtigheden af udveksling og samarbejde mellem den tibetanske nationalitet og andre nationaliteter, provinser og regioner i PRC angående selvstyreemner såsom kultur, kunst, uddannelse, videnskab, offentlig sundhed, sport, religion, miljø, økonomi og så videre bliver autonome områders myndighed til at foretage sådanne udvekslinger med fremmede lande i disse områder også anerkendt i LRNA (artikel 42).

V ANVENDELSEN AF EN ENKELT ADMINISTRATION FOR DEN TIBETANSKE NATIONALITET I PRC

For at den tibetanske nationalitet kan udvikles og blomstre med sin særlige identitet, kultur og åndelige tradition gennem udøvelsen af selvstyre på grundlag af de ovenfor nævnte grundlæggende tibetanske behov, bør hele samfundet, indbefattet alle de områder, der nu er betegnet som tibetanske autonome områder, komme under én enkelt administrativ enhed. De nuværende administrative opdelinger, under hvilke tibetanske samfund bliver styret og administreret under forskellige provinser og regioner i PRC, afstedkommer uens udvikling og svækker den tibetanske nationalitets evne til at beskytte og befordre sin fælles kulturelle, åndelige og etniske identitet. Snarere end at respektere nationalitetens integritet fremmer denne politik dens opsplitning og tilsidesætter selvstyrets ånd. Mens de andre større nationalitetsminoriteter såsom uighurerne og mongolerne styrer sig selv næsten fuldstændigt indenfor deres respektive enkelte autonome områder, forbliver tibetanerne som om de var flere forskellige nationale minoriteter i stedet for én.

At bringe alle de tibetanere, der nu bor i udpegede tibetanske autonome områder, indenfor en enkelt autonom administration er fuldstændig i overensstemmelse med det forfatningsmæssige princip, der er indeholdt i artikel 4, og som også afspejles i LRNA (artikel 2), at "regionalt selvstyre praktiseres i områder, hvor folk fra nationalitetsminoriteter bor i samlede samfund". LRNA beskriver regional national autonomi som den "grundlæggende politik, der er vedtaget af Kinas kommunistiske parti for at løse det nationale spørgsmål i Kina", og den forklarer meningen og intentionen i sit forord:

De nationale mindretal udøver under forenet statslig ledelse regionalt selvstyre i områder, hvor de bor i koncentrerede samfund, og de opstiller organer for selvstyre for udøvelsen af selvstyrets myndighed. Regionalt nationalt selvstyre udtrykker statens fulde respekt og garanti for de nationale mindretals ret til at administrere deres indre affærer og dens overholdelse af princippet om lighed, enhed og fælles fremgang for alle nationaliteter.

Det står klart, at den tibetanske nationalitet indenfor PRC kun vil være i stand til at udøve sin ret til at styre sig selv og administrere sine interne affærer effektivt, når den kan gøre dette gennem et selvstyreorgan, der har jurisdiktion over hele den tibetanske nationalitet.

LRNA anerkender det princip, at der kan være behov for at ændre de nationale autonome områders grænser. Behovet for at anvende de fundamentale principper i forfatningen med hensyn til regionalt selvstyre gennem respekt for integriteten af den tibetanske nationalitet er ikke alene fuldstændigt legitimt; de administrative ændringer, der skal til for at opnå dette, strider heller ikke på nogen måder imod de forfatningsmæssige principper. Der er adskillige præcedenser, hvor dette faktisk er blevet gjort.

VI SELVSTYRETS NATUR OG STRUKTUR

Den grad, hvormed retten til autonomi og selv-administration kan realiseres med henblik på de ovennævnte emner, afgør i høj grad det tibetanske selvstyres ægthed. Opgaven går derfor ud på at kigge på den måde, hvorpå selvstyret kan reguleres og udøves, for at det kan svare effektivt til den tibetanske nationalitets unikke situation og grundlæggende behov.

Udøvelsen af ægte selvstyre ville indbefatte tibetanernes ret til at danne deres egen regionale regering og regeringsinstitutioner samt processer, der bedst passer til deres behov og særpræg. Det ville kræve, at Folketkongressen i den autonome region har magten til at lovgive om alle sager indenfor regionens kompetencer (det er de emner, der refereres til ovenfor), og at andre organer i den autonome regering har magten til at udøve og administrere beslutninger autonomt. Selvstyre betyder også repræsentation og meningsfuld deltagelse i national

beslutningstagning i centralregeringen. Processer for effektiv konsultering og tæt samarbejde eller fælles beslutningstagen mellem centralregeringen og den regionale regering på områder af fælles interesse skal også være på plads, for at selvstyret bliver effektivt.

Et afgørende element i ægte selvstyre er den garanti, som forfatningen eller andre love giver for, at myndigheder og ansvarsområder, der er afsat til den autonome region, ikke ensidigt kan brydes eller ændres. Dette betyder, at hverken centralregeringen eller den autonome regions regering bør være i stand til, uden den anden parts billigelse, at ændre ved de grundlæggende træk ved selvstyret.

Parametrene og detaljerne i et sådant ægte selvstyre for Tibet, der svarer til de unikke behov og betingelser for det tibetanske folk og område, bør fremlægges i detaljeret form i regler for udøvelsen af selvstyre, som der gives mulighed for i forfatningens artikel 116 (udmøntet i LRNA artikel 19), eller, hvis det findes mere passende, i et separat sæt love eller bestemmelser, der vedtages til formålet. Forfatningen, inklusive artikel 31, giver den nødvendige fleksibilitet til at vedtage specielle love til at passe til en unik situation sådan som den tibetanske, samtidig med at de kan respektere landets etablerede sociale, økonomiske og politiske system.

Forfatningen giver i Sektion VI mulighed for selvstyreorganer for nationale autonome regioner og anerkender deres magt til at lovgive. Således referer artikel 116 (udmøntet i artikel 19 i LRNA) til deres magt til at vedtage "separat lovgivning i lyset af de politiske, økonomiske og kulturelle karakteristika hos nationaliteten eller nationaliteterne i det berørte område." På samme måde anerkender forfatningen den autonome administrations magt på en række områder (artikel 117-120) såvel som autonome regerings magt til at udvise fleksibilitet ved implementering af centralregeringens og højere statsinstansers love og politikker for at tilpasse dem til det berørte autonome område (artikel 115).

De ovenfor nævnte lovmæssige bestemmelser indeholder faktisk betydelige begrænsninger i de autonome regeringsorganers beslutningstagende myndighed. Men forfatningen anerkender ikke desto mindre det princip, at selvstyreorganer laver love og politiske beslutninger, der vedrører lokale behov, og at disse kan være forskellige fra dem, der bliver vedtaget andre steder, inklusive af centralregeringen.

Selvom tibetanernes behov i det store og hele er sammenfaldende med de principper om selvstyre, der er indeholdt i forfatningen, sådan som vi har vist, bliver deres virkeliggørelse hæmmet på grund af eksistensen af et antal problemer, som gør implementeringen af disse principper vanskelig eller ineffektiv i dag.

Implementeringen af ægte selvstyre kræver for eksempel en klar opdeling af magten og ansvarsområderne mellem centralregeringen og den autonome regions regering med hensyn til kompetence på enkeltområderne. For tiden er der ikke en sådan klarhed, og rækkevidden af de lovgivende magter i autonome regioner er både usikker og alvorligt begrænset. Selvom forfatningen har til hensigt at anerkende de autonome regioners særlige behov for at lovgive om mange sager, der berører dem, hæmmer kravene i artikel 116 om forudgående godkendelse på det højeste plan i centralregeringen – af den Nationale Folkekongres' (NPC) Stående Komite – således implementeringen af dette princip om selvstyre. I virkeligheden er det kun for autonome regionale kongresser, at der udtrykkeligt kræves en sådan godkendelse, mens kongresserne i almindelige (ikke-autonome) provinser i PRC ikke behøver forudgående tilladelse og blot rapporterer vedtagelsen af regelsæt til NPC's Stående Komite i "for dokumentationens skyld" (artikel 100).

Udøvelsen af selvstyre er yderligere underkastet et betydeligt antal love og bestemmelser ifølge artikel 115 i forfatningen. Visse love begrænser effektivt den autonome regions selvstyre, mens andre ikke altid er i overensstemmelse med hinanden. Resultatet er, at det

nøjagtige omfang af selvstyret er uklart og ikke fastlagt, eftersom det ændres ensidigt ved indførelsen af love og bestemmelser på højere niveauer i staten og endda af ændringer i politikken. Der er heller ikke nogen passende proces for konsultering eller for at bilægge uoverensstemmelser, der opstår mellem centralregeringens organer og den regionale regering med hensyn til omfanget og udøvelsen af selvstyret. I praksis begrænser den resulterende usikkerhed de regionale myndigheders initiativ og hæmmer udøvelsen af ægte selvstyre hos tibetanerne i dag.

Vi ønsker ikke på dette stade at gå ind i detaljer omkring disse og andre forhindringer for udøvelsen af ægte selvstyre i dag af tibetanerne, men nævner dem for eksemplets skyld, så de kan blive drøftet på passende vis i vores dialog i fremtiden. Vi vil fortsætte med at studere forfatningen og andre relevante lovmæssige regler, og når det er passende, vil vi med fornøjelse komme med yderligere analyser af disse punkter, sådan som vi forstår dem.

VII VEJEN FREM

Som vi sagde i begyndelsen af dette memorandum, er det vores hensigt at udforske, hvordan den tibetanske nationalitets behov kan imødekommes indenfor rammerne af PRC, eftersom vi mener, at disse behov er sammenfaldende med principperne om selvstyre i forfatningen. Som Hans Hellighed har sagt ved mange lejligheder, har vi ikke nogen skjult dagsorden. Vi har absolut ikke nogen hensigt om at bruge nogen aftale om ægte selvstyre som et skridt imod en adskillelse fra PRC.

Målet for den tibetanske eksilregering er at repræsentere det tibetanske folks interesser og at tale deres sag. Derfor vil der ikke længe være behov for den, og den vil blive opløst, så snart der foreligger en aftale mellem os. Og faktisk har Hans Hellighed gentaget sin beslutning om ikke at modtage noget politisk embede i Tibet på noget som helst tidspunkt i fremtiden. Hans Hellighed Dalai Lama planlægger ikke desto mindre at bruge al sin personlige indflydelse for at sikre, at en sådan aftale vil få den legitimitet, som er nødvendig for at sikre støtte fra det tibetanske folk.

I lyset af disse stærke forpligtelser foreslår vi, at det næste skridt i denne proces er at blive enige om at starte seriøse samtaler om de punkter, der er rejst i dette memorandum. Til det formål foreslår vi, at vi diskuterer og bliver enige om en fælles acceptabel mekanisme eller mekanismer samt en tidsplan for at gøre dette på effektiv vis.